

MMCJ Sem.-3 Examination

501

Communication for Development

Time : 2-30 Hours]

December-2024

[Max. Marks : 70

All Questions carry equal Weightage

Q1. 'ઇચ્છનીય પરિવર્તન એટલે વિકાસ' -વિધાનની યથાર્થતા ચર્ચો અને વિકાસના વિવિધ માપદંડો વિશે જણાવો.

(14 Marks)

અથવા

Q1 (A) રાષ્ટ્રીય વિકાસના લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવામાં બિનસરકારી સંસ્થાઓ (એનજીઓ) ની ભૂમિકા અંગે વિગતવાર લખો.

(7 Marks)

Q1. (B) 'સહભાગી પ્રત્યાયનવ્યવહારના' મુખ્ય સિદ્ધાંતો કયા છે અને તે પ્રત્યાયનવ્યવહારના પરંપરાગત નમૂનાઓથી કેવી રીતે અલગ પડે છે?

(7 Marks)

Q2. તમારા એનજીઓ પ્રોજેક્ટના કામ દરમિયાન તમે જે વિકાસના મુદ્દાઓ પર કામ કર્યું હતું તેને ઓળખી, આ મુદ્દાઓને ઉકેલવા માટે યોગ્ય વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયન વ્યૂહરચના સૂચવો.

(14 Marks)

અથવા

Q2. (A) પ્રત્યાયન સિદ્ધાંત અને વ્યવહારના વિકાસમાં 'લોસ બાનોસ સ્કૂલના' યોગદાનને વિસ્તારથી સમજાવો.

(7 Marks)

Q2. (B) આરોગ્ય સંબંધિત સંચાર અભિયાનોમાં 'સોસિઅલ મોબીલાઇઝેશન' અને 'મીડિયા એડવોકેસીના' મહત્વની ચર્ચા કરી વિસ્તારથી સમજાવો.

(7 Marks)

Q3. ભારતમાં સર્વગ્રાહી વિકાસ માટે ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીની ભૂમિકા વિશે નીચે લખો. (300 શબ્દોનો)

(14 Marks)

અથવા

Q3. (A) 'સામાજિક-પર્યાવરણીય મોડેલની' પ્રત્યાયન વ્યૂહરચના જાહેર આરોગ્યના પડકારોને પોહચી વળવા કઈ રીતે સક્ષમ છે?

(7 Marks)

Q3. (B) ભારતમાં વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનનાં કોઈ બે શ્રેષ્ઠ પ્રયોગો વિશે લખો.

(7 Marks)

Q4. 'ટકાઉ વિકાસના' સંદર્ભમાં વિકાસના ગાંધીવાદી મોડલની વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓની ઉદાહરણો આપી ચર્ચા કરો.

(14 Marks)

અથવા

Q.4 (A) 'પરંપરાગત માધ્યમો હજુ પણ સમુદાયના વિકાસ માટે સુસંગત છે.' નિવેદનને યોગ્ય ઉદાહરણો આપી ઠેરવો.

(7 Marks)

Q.4 (B) વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનનાં પહેલના સંદર્ભમાં 'સામાજિક મૂડીના' મહત્વની ચર્ચા કરો.

(7 Marks)

Q5. Attempt any seven out of twelve.

*MCQ/ Short Question (One- or Two-line answer)

(14 Marks)

1. શ્રી એમ.એસ. સ્વામીનાથન ભારતમાં કઈ વિકાસ પહેલ માટે જાણીતા છે?
2. ભારતમાં દર વર્ષે 26 નવેમ્બરે 'રાષ્ટ્રીય દૂધ દિવસ' કોની સ્મૃતિમાં ઉજવવામાં આવે છે?
3. શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લેવાતા માહિતી પ્રસારના એક ઉદાહરણનો ઉલ્લેખ કરો.
4. 'સામાજિક માર્કેટિંગ' શું છે અને તે પરંપરાગત માર્કેટિંગથી કેવી રીતે અલગ છે?
5. 'હેલ્થ બિલીફ મોડલના' બે મુખ્ય ઘટકોના નામ જણાવો.
6. 'એથનિક માયનોરીટી' એટલે શું? ભારતનાં કોઈ બે 'એથનિક માયનોરીટીનાં' નામ આપો.
7. 'પરિવર્તન સિદ્ધાંતના' તબક્કાઓનો એક મુખ્ય સિદ્ધાંત જણાવો.
8. 'સોશિયલ મોબિલાઇઝેશન' શું છે?
9. જાહેર આરોગ્ય અભિયાનોમાં 'મીડિયા એડવોકેશી' નું એક ઉદાહરણ આપો.
10. વિકાસલક્ષી પ્રત્યાયનના સંદર્ભમાં 'એક્ટર નેટવર્ક થીઓરીની' વ્યાખ્યા આપો.
11. એસ.ડી.જી. નો કોઈ પણ એક ઉદ્દેશ જણાવો.
12. PARનું પૂર્ણ નામ જણાવો?

E889-3

Examination Seat No.....

Master in Mass Communication and Journalism
MMCJ Sem-3 Examination, December 2024
MMCJ 501 Communication for Development

Time: 2 Hours 30 minutes

Max Marks: 70

All Questions carry equal Weightage

Q1. 'Desirable change means Development' - Justify the statement. Describe the various parameters of Development. (14 Marks)

OR

Q1 (A) Write in detail regarding the role of Non-Government Organizations (NGOs) in fulfilling national development goals. (7 Marks)

Q1. (B) What are the core principles of Participatory Communication, and how do they differ from traditional models of communication? (7 Marks)

Q2. Identify the issues of development you had worked in during your NGO project work. Suggest an appropriate development communication strategy to resolve these issues. (14 Marks)

OR

Q2. (A) Highlight the contribution of the Los Baños School to development communication theory and practice. (7 Marks)

Q2. (B) Discuss the significance of Social Mobilization and Media Advocacy in health-related communication campaigns. (7 Marks)

Q3. Write an essay of 300 words on the Role of ICT for holistic and grassroots development in India. (14 Marks)

OR

Q3. (A) How does the Socio-Ecological Model inform communication strategies for addressing public health challenges? (7 Marks)

Q3. (B) Elaborate on two best initiatives of development communication in India. (7 Marks)

Q4. Discuss the unique features of Gandhian model of Development in the context of sustainable development. Give examples. (14 Marks)

OR

Q.4(A) 'Traditional media are still relevant for community development.' Justify the statement. (7 Marks)

Q.4(B) Discuss the importance of Social Capital in the context of development communication initiatives. (7 Marks)

Q5. Attempt any seven out of twelve.

***MCQ/ Short Question (One- or Two-line answer)**

(14 Marks)

1. Mr. M.S. Swaminathan is known for which development initiative in India?
 2. In whose memory is 'National Milk Day' celebrated on 26th November every year in India?
 3. Mention one example of 'Information Dissemination' used in education.
 4. What is 'Social Marketing', and how is it different from traditional marketing?
 5. Name two key components of the 'Health Belief Model'.
 6. What is 'Ethnic minority'. Give names of two ethnic minority in India.
 7. State one key principle of the 'Stages of Change Theory'.
 8. What is 'Social Mobilization'?
 9. Provide one example of 'Media Advocacy' in public health campaigns.
 10. Define 'Actor Network Theory' in the context of development communication.
 11. State one objective of 'Sustainable Development'.
 12. What is the full form of PARI?
-